

References

1. Kobasa, S.C., Maddi, S.R., & Kahn, S. (1982). Hardiness and health: A prospective study of Personality and Social Psychology, *Journal of Personality and Social Psychology*, 42, 168-177.
2. Reber, A. S. (2009). *Dictionary of psychology* (4th ed.). London: Penguin/Viking.
3. Maddi, S. R., Khoshaba, D. M. (2005). *Resilience at work: How to succeed no matter what life throws at you*. AMACOM Div American Mgmt Assn.
4. Chykhantsova, O. (n.d.). *Psykhologichni osnovy zhyttiistiikosti osobystosti [Psychological basis of hardiness of personality]*. Kyiv: Talkom. [in Ukrainian].
5. Maddi, S., Khoshaba, D., Harvey, R., & Fazel, M. (2010). The Personality Construct of Hardiness. *Relationships with the Construction of Existential Meaning in Life. Journal of Humanistic Psychology*, 51(3), 369-388.
6. Maddi, S., & Harvey, R. (2005). *Hardiness Considered Across Cultures. Handbook of Multicultural Perspectives on Stress and Coping*. P.T.P. Wong, & L.C.J. Wong (Eds). New York: Springer.
7. Tytarenko, T. (2016). *Psykhologhiia zhyttievorennia osobystosti v suchasnomu sviti [Psychology of personality development in the modern world]*. Kyiv: Milenium. [in Ukrainian].
8. Tytarenko, T. (2012). *Yak buduvaty vlasne maibutnie: zhyttievi zavdannia osobystosti. [How to build your own future: life tasks of personality]*. Kirovohrad: Imeks-LTD. [in Ukrainian].
9. Chykhantsova, O. A. (2021). *Psykhologhiia stanovlennia zhyttiistiikosti osobystosti [Psychology of the formation of personality resilience]. Doctor's thesis*. Kyiv: NAPN Ukrainy, Instytut psykhologhii imeni H. S. Kostiuka. [in Ukrainian].

Отримано редакцією 6.12.2022 р.

УДК 378.011.3-051:373.2]:004

DOI: 10.31376/2410-0897-2022-3-50-119-126

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ МАЙБУТНІМ ВИХОВАТЕЛЯМ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Аторіна Вікторія Миколаївна

доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної педагогіки і психології
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
e-mail: viktoria081216@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4829-7010

Барсуковська Галина Петрівна

старший викладач кафедри дошкільної педагогіки і психології
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
e-mail: barsukovskagalina@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-1555-1388

У статті висвітлено зміст і методику викладання нормативної дисципліни «Педагогіка дошкільна» із застосуванням технологій мультимедійного навчання в процесі фахової підготовки майбутніх бакалаврів дошкільної освіти. Наведено приклади проведення лекційних і практичних занять із застосуванням технологій мультимедійного навчання та завдань для самостійної роботи студентів. Окреслено подальші наукові розвідки, що стосуватимуться вивчення проблеми використання технологій проблемного навчання в процесі викладання дисципліни «Педагогіка дошкільна».

Ключові слова: мультимедійні технології, викладання навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна», майбутні бакалаври дошкільної освіти, самостійна робота студентів, професійна компетентність майбутніх вихователів.

Постановка проблеми. Однією з актуальних проблем дошкільної освіти є підготовка компетентного вихователя. Важливе місце в цьому процесі посідає вивчення здобувачами освіти освітнього компонента «Педагогіка дошкільна». Він у комплексі з іншими фаховими дисциплінами спрямований на формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Виховання нових поколінь у дусі загальнолюдських ідеалів і національних традицій починається з дошкільного дитинства – вирішального етапу становлення особистості. Тому особливого значення набуває вдосконалення підготовки майбутніх вихователів, покликаних забезпечити формування основ особистості, починаючи з першого етапу її становлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2019), Базовий компонент дошкільної освіти (2021) засвідчують актуальність і перспективність завдання формування ключових компетентностей у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у фаховій підготовці. Проблему формування професійної компетентності фахівців дошкільної освіти висвітлено в працях провідних вітчизняних науковців: Л. Артемової, Г. Беленької, А. Богуш, Н Гавриш, І Дичківської, Л. Загородньої, К. Крутій, В. Ляпунової та ін. Упровадження освітніх технологій у процес професійної підготовки педагога досліджуються вітчизняними вченими, зокрема сутність педагогічної технології (І Дичківська, О. Пометун, Л. Пироженко та ін.); інтерактивні технології в професійній підготовці фахівців дошкільної освіти (Л. Артемова, Г. Беленька,

О. Богиніч, Л. Загородня та ін.); застосування мультимедійних технологій як ефективного засобу підвищення освітнього процесу (Л. Загородня, Л. Зданевич, В. Імбер, О. Соколюк, М. Шут та ін.).

У сучасних наукових працях наголошується на значущості пріоритетного використання мультимедійних технологій в освіті (В. Беспалько, Б. Гершунський, Г. Дейвіс, Н. Єлістратова, Л. Зайнутдінова, І. Захарова, Е. Носенко та ін.). Учені стверджують, що використання мультимедійних технологій дає змогу підвищити інтенсивність та ефективність процесу навчання; створює умови для самоосвіти й дистанційної освіти; сприяє переходу до неперервної освіти; у поєднанні з телекомунікаційними технологіями розв'язує проблему доступу до нових джерел різноманітної за змістом і формами представлення інформації [13].

Як зазначає В. Імбер, упровадження мультимедійних засобів в освітній процес підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти дозволяє забезпечити позитивне ставлення до предмета, що вивчається, підвищити інтерес та урізноманітнити форми навчання, є гарним мотивом навчання, підвищує якість знань студентів, створює умови для якісного самостійного засвоєння матеріалу, для розвитку пізнавального інтересу, спонукає студентів до здійснення продуктивної самостійної пізнавальної діяльності [8].

Л. Зданевич переконана, що залучення соціальних мережевих сервісів у освітній процес закладів вищої освіти є швидше винятком, ніж правилом. Вона рекомендує «використовувати такі форми організації навчання: форсайт-ігри, SWOT-аналіз, інтернет-ресурси (блоги, скайп-лекції, мультимедійні презентації тощо)». На думку Л. Зданевич, зазначені форми, методи та засоби є найбільш ефективними для підготовки майбутніх вихователів для роботи з дітьми дошкільного віку [7].

Л. Загородня, Г. Барсуковська акцентують увагу на важливості викладання навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна» з використанням мультимедійних та інтерактивних технологій, оскільки це сприяє якісному формуванню фізкультурно-оздоровчої компетентності в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти [5].

Т. Дрофа переконана, що під час вивчення дисциплін художньо-естетичного напряму інформаційно-комунікаційні технології слід використовувати з метою підвищення інтересу студентів як до знань (предмета вивчення), так і до процесу їх отримання. На її думку, в цьому випадку вони використовуються лише як додатковий засіб, що сприятиме більш ефективнішому засвоєнню знань та створенню студентами якісно нових проєктів із можливістю їх використання в подальшій професійній діяльності (діяльності вихователя). Використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх вихователів дозволяє: інтенсифікувати освітній процес, прискорити передачу знань та досвіду і взагалі підвищити якість навчання й освіти. Прорив у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, що відбувається на сучасному етапі, змушує переглядати питання організації інформаційного забезпечення [2].

Л. Загородня, В. Рожнова зазначають, що у фаховій підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти під час викладання освітнього компонента «Педагогіка загальна» задля забезпечення якості процесу розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів варто застосувати в комплексі інтерактивні, мультимедійні, проблемні педагогічні технології [6].

Науковці О. Антонова, О. Дубасенюк [3] указують на такі переваги у використанні мультимедійного забезпечення під час викладання педагогічних дисциплін: забезпечення наочності, яка сприяє комплексному сприйняттю і кращому запам'ятовуванню матеріалу; програвання аудіофайлів; швидкість і зручність відтворення фотографій, графіків, текстового матеріалу; можливість показати структуру заняття; здатність швидко опанувати технологію підготовки і використання презентацій уже під час практичних занять.

Так, дослідники наголошують, що вирішення проблем дошкільної освіти починається з професійної підготовки майбутніх вихователів. Практика засвідчує, що, оволодіваючи навичками мультимедійного навчання, педагог поступово переносить їх у свою практичну діяльність, навчаючи дітей уміння самостійно здобувати знання, робити вибір на користь активної діяльнісної позиції в їх опануванні [4].

Мета статті полягає в представленні змісту і методики викладання нормативної дисципліни «Педагогіка дошкільна» із застосуванням технологій мультимедійного навчання в процесі професійної підготовки майбутніх бакалаврів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. «Педагогіка дошкільна» є нормативною дисципліною у фаховій підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Метою її вивчення є формування у студентів компетентностей і програмних результатів навчання, які забезпечують готовність до всебічного, гармонійного розвитку особистості дитини, використовуючи надбання народної педагогіки, досягнення сучасної педагогічної науки й передової практики дошкільного виховання. Під час розроблення навчальної програми дисципліни «Педагогіка дошкільна» ми урахували вимоги Стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [12]. У процесі її вивчення вирішуються такі основні завдання:

1. Розкрити теоретичні засади виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку та методичні питання організації життя і діяльності дошкільників.
2. Ознайомити студентів з надбанням народної педагогіки, досягненнями світової педагогічної науки й передового педагогічного досвіду у галузі дошкільної освіти.
3. Формувати здатність до педагогічного осмислення явищ виховання, освіти й розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання.
4. Забезпечити освоєння студентами методів, форм організації освітньо-виховного процесу в закладі дошкільної освіти.
5. Розвивати вміння педагогічного прогнозування, самостійність та критичність мислення.
6. Сприяти вихованню моральних якостей майбутніх фахівців дошкільної освіти, любові та поваги до особистості дитини.

У процесі вивчення дисципліни в майбутніх бакалаврів формуються такі компетентності:

Загальні:

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях [12].

Спеціальні (фахові компетентності):

– здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації;

– здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки;

– здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів);

– здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку;

– здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу;

– здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками;

– здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини [12].

Окрім того, майбутні бакалаври після вивчення дисципліни мають продемонструвати такі програмні результати навчання:

– розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку;

– розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій;

– розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку;

– здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти;

– встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами;

– планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності;

– розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти;

– бути знайомим з ознаками булінгу. Уміти використовувати прийоми попередження та протидії йому;

– будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці;

– здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю;
– визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності;
– проєктувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей;
– володіти технологіями організації розвивального предметно ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку;
– враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку;
– розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку [12].
Навчальний матеріал дисципліни об'єднано у вісім логічно пов'язаних змістових модулів, а саме:

1. Загальні засади дошкільної педагогіки.
2. Сучасна система дошкільної освіти.
3. Особливості виховання і розвитку дітей раннього віку.
4. Особливості виховання і розвитку дітей дошкільного віку.
5. Виховання дітей у грі.
6. Навчання у закладі дошкільної освіти.
7. Педагогічний процес у ЗДО та взаємозв'язок закладу дошкільної освіти з сім'єю.
8. Підготовка дитини до школи.

Зміст дисципліни передбачає проведення лекційних і практичних занять та організацію самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів (опрацювання літературних джерел, виконання практичних завдань тощо) спрямована на поглиблене вивчення програмового матеріалу. Контроль за самостійною роботою здійснюється в усіх формах аудиторних занять.

Сучасним засобом викладання дисципліни є мультимедійні технології. Вони сприяють удосконаленню й урізноманітненню діяльності педагога, підвищують продуктивність викладання навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна».

Мультимедіа – це сучасна інформаційна технологія, що об'єднує за допомогою комп'ютерних засобів графічне та відеозображення, звук та інші спеціальні ефекти [9]. Застосування мультимедійних технологій дозволяє змінити способи передавання навчального матеріалу за допомогою спеціально розроблених мультимедійних засобів, які М. Ярмаченко поділяє на такі:

- візуальні (зорові);
- аудіальні (слухові);
- аудіовізуальні (зорово-слухові) [11].

Для організації вивчення теоретичного матеріалу на заняттях з дисципліни «Педагогіка дошкільна» ми використовували такі види мультимедійних курсів: мультимедійна лекція, традиційні аналогові навчальні видання: електронні тексти лекцій, опорні конспекти, методичні посібники для вивчення теоретичного матеріалу тощо. До всіх лекційних занять було розроблено мультимедійні презентації, створені за допомогою програми PowerPoint, на яких було представлено питання плану, перелік рекомендованої літератури, тези лекції, визначення основних понять, проблемні питання для обговорення.

Наведемо алгоритм проведення лекційних занять з навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна».

План

1. Привітання зі студентами.
2. Спонування їх до критичного й вдумливого сприймання інформації.
3. Спонування до аналізу репрезентованої інформації.
4. Засвоєння інформації відповідно до рівня розвитку професійної компетентності кожного студента.

Під час лекції ми ставили майбутнім бакалаврам запитання, які стимулювали розвиток розумових процесів, налаштовували на сприймання навчального матеріалу, активізували думки, виховували інтерес до інформації, репрезентованої на занятті.

За допомогою лекцій ми намагалися в логічно систематизованій формі, з допомогою мультимедійних засобів, подати великий обсяг інформації. Лекції склалися зі вступу, основної частини, висновків.

Наприклад, під час вивчення теми «Сучасна система дошкільної освіти» демонстрували, окрім презентації, відеозаписи фрагментів організації дошкільної освіти за кордоном. Здобувачі освіти мали можливість ознайомитися з особливостями роботи закладів дошкільної освіти Данії, Швеції, Фінляндії, Південної Кореї та інших країн. Перегляд відеозаписів сприяв логічній систематизації інформації, яка дала можливість здійснити на практичному занятті з означеної теми порівняльну характеристику систем освіти різних країн.

У процесі викладання лекцій з тем «Мета і завдання виховання дітей дошкільного віку», «Розумове виховання дітей дошкільного віку», «Сенсорне виховання дітей дошкільного віку», «Моральне виховання дітей дошкільного віку», «Фізичне виховання дітей дошкільного віку», «Фізичне виховання дітей дошкільного віку», «Патріотичне виховання дошкільників», «Трудове виховання дітей дошкільного віку», «Естетичне виховання дітей дошкільного віку» також демонстрували фрагменти відеозаписів різних форм роботи з дошкільниками з метою ознайомлення здобувачів освіти з особливостями реалізації основних напрямів виховання дітей у ЗДО і сім'ї.

Репрезентуючи матеріал лекції з теми «Сюжетно-рольові ігри у роботі з дошкільниками», студентам пропонували для перегляду фрагменти відеозаписів сюжетно-рольових ігор дітей різних вікових груп. Здобувачі освіти повинні були оволодіти знаннями з методики організації та проведення ігор. Після перегляду фрагментів студенти здійснювали аналіз проведення сюжетно-рольових ігор, виокремлювали їх етапи, а також звертали увагу на прийоми керівництва та характеризували розвивально-ігрове середовище.

У процесі лекції з теми «Виховання статі у дітей дошкільного віку» студентам пропонували для перегляду фрагменти відеозапису гри «Сім'я», яка проводиться зі старшими дошкільниками з метою унаочнення статевої поведінки хлопчиків і дівчаток. При цьому зверталася увага на методи і засоби формування у дітей уявлень про важливість взаємодії чоловіків і жінок у побуті.

Практичний складник процесу фахової підготовки передбачав участь здобувачів освіти у практичних і лабораторних заняттях з дисципліни. Усі види занять були спрямовані на узагальнення теоретичних знань і трансформації їх на рівень практичних умінь і навичок. Їх також проводили з використанням мультимедійних технологій.

Під час проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна» створювалося інтерактивне середовище, яке сприяло розвитку в студентів творчого мислення, уміння вирішувати певні завдання в умовах навчальної діяльності, виробленню практичних навичок із організації всебічного виховання дошкільників у закладі дошкільної освіти. На таких заняттях створювалась довірлива доброзичлива атмосфера співпраці, студенти адекватно і щиро висловлювали свої погляди на обговорювану проблему, творчо підходили до формування власної професійної компетентності. Усі заняття проходили за таким алгоритмом:

1. Інтелектуальна розминка.
2. Обговорення основних питань теми.
3. Перевірка виконання завдань самостійної роботи.
4. Підсумки заняття.

Наприклад, у процесі проведення практичного заняття з теми «Сюжетно-рольові ігри у роботі з дошкільниками» інтелектуальну розминку проводили за допомогою технології «Незакінчене речення». При цьому ми пропонували студентам закінчити такі речення: 1. Сюжетно-рольові ігри – це... 2. Ігровий задум – це... 3. Молодші дошкільники розігрують один і той самий сюжет протягом... 4. Структуру сюжетно-рольової гри утворюють такі складники... Цей інтерактивний метод сприяв активізації розумової діяльності студентів і актуалізації знань сутності основних понять у контексті теми практичного заняття.

Під час обговорення основних питань тем практичних занять (1. Характерні особливості сюжетно-рольових ігор дошкільників. 2. Особливості та етапи розвитку сюжетно-рольових ігор. 3. Розвиток ігрового задуму в сюжетно-рольовій грі. 4. Організація та проведення сюжетно-рольових ігор. 5. Педагогічне керівництво розвитком сюжетно-рольових ігор) здобувачі освіти використовували мультимедійні технології: відеозаписи сюжетно-рольових ігор, фрагменти презентацій характерних особливостей сюжетно-рольових ігор та таблиці методичних прийомів керівництва сюжетно-рольовими іграми дітей дошкільного віку.

Окрім того, вони демонстрували результати виконання завдань самостійної роботи, а саме: представляли таблицю «Іграшки й обладнання для сюжетно-рольових ігор» (вікова група на вибір), озвучували ускладнення сюжетно-рольових ігор для старших дошкільників та прийоми їх уведення в гру.

Під час проведення імітації сюжетно-рольової гри «Космічна подорож» за допомогою мультимедійної презентації демонстрували відеофрагменти запуску ракети і перебування екіпажу всередині корабля. Для розвитку ігрового сюжету використовували пейзажі різних космічних явищ: метеоритний дощ, політ комети, чорну діру. Майбутні вихователі за допомогою завдань, які пропонували дітям, закріплювали їхні знання як членів екіпажу космічного корабля про структуру Сонячної системи і основні характеристики її планет.

Практичне заняття завершувалося рефлексією, взаємооцінюванням майбутніх вихователів дошкільної освіти і оцінюванням їхніх знань і умінь, продемонстрованих під час заняття викладачем. Також здобувачі освіти характеризували якість дібраних відеоматеріалів та доцільність їх використання в грі. Вагомим складником підсумку заняття є побажання студентів щодо подальшого використання технологій мультимедійного навчання на заняттях.

Важливу роль у процесі вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна» відіграє виконання завдань самостійної роботи. Майбутнім вихователям закладів дошкільної освіти пропонувалися завдання для самостійної роботи з метою перевірки їхніх умінь користуватися мультимедійними технологіями, а саме: підготувати презентації на теми «Дошкільна освіта за кордоном (країну обрати самостійно)», «Особливості розвитку і виховання дітей першого року життя», «Особливості розвитку і виховання дітей другого року життя», «Особливості розвитку і виховання дітей третього року життя», «Організаційно-методична робота в групах дітей раннього віку», «Розумове виховання дітей дошкільного віку»; записати відеоролик мікрровиступу, що розкриває суть понять з дошкільної педагогіки; дібрати ігри, вправи, завдання для розвитку сенсорно-пізнавальної компетентності дошкільників (вікова група на вибір) та оформити їх у вигляді презентації; створити відеоролик комплексу загальнорозвивальних вправ для дітей старшого дошкільного віку; дібрати комп'ютерні ігри; створити відеоряд з мультфільмів для формування певного виду компетентності в дошкільників тощо.

Зміст лабораторних занять з тем «Організаційно-методична робота в групах дітей раннього віку», «Фізичне виховання дітей дошкільного віку», «Сенсорне виховання дітей дошкільного віку», «Початкове економічне виховання дітей дошкільного віку», «Будівельно-конструкційні ігри в роботі з дітьми дошкільного віку», «Рухливі ігри з дітьми дошкільного віку» зорієнтований на проведення їх в умовах перебування безпосередньо в закладах дошкільної освіти, адже їх метою є вправління здобувачів освіти у проведенні фрагментів різних форм і методів виховання, навчання і розвитку дошкільників. Але у зв'язку з воєнними діями в нашій країні навчання відбувалося в дистанційній формі з використанням мультимедійних технологій. Студентам демонструвалися презентації, відеозаписи, на основі яких потрібно було здійснити аналіз документації груп дітей раннього віку, процедури здійснення контролю за фізичним і нервово-психічним розвитком дітей раннього віку, різних форм фізичного виховання дітей у всіх вікових групах закладу дошкільної освіти, доцільності й послідовності завдань виховної роботи та їх відповідності віку дітей тощо. Здобувачі освіти моделювали розроблені конспекти занять з використанням мультимедійних технологій.

Науковий складник формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна» передбачав написання студентами курсових робіт з педагогіки дошкільної з таких тем: «Педагогічні умови використання мультимедійних технологій у розумовому розвитку старших дошкільників», «Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей 4-го року життя засобом мультимедійних технологій», «Естетичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобом мультимедійних технологій». Також вони мали можливість готувати доповіді за результатами наукових досліджень та репрезентувати їх на наукових семінарах і конференціях різного рівня – регіонального, всеукраїнського, міжнародного та оформляти результати власних наукових досліджень у науковій доповіді, тези та статті.

Досвід застосування технології мультимедійного навчання у фаховій підготовці дозволив нам виокремити низку педагогічних умов, яких повинні дотримуватися викладачі під час проведення занять із використанням означених технологій, а саме:

- 1) створення освітнього середовища, яке спрямоване на забезпечення самореалізації особистості, здатної до розроблення й застосування мультимедійних технологій у професійній діяльності;
- 2) поглиблене ознайомлення викладачів із науковими основами мультимедійної технології;
- 3) постійний розвиток у викладачів спеціальних практичних навичок та вмінь використовувати мультимедійні технології у фаховій підготовці;
- 4) урахування специфіки студентської аудиторії (вік, кількість осіб у групі, рівень загальних знань та з конкретної дисципліни, наявність життєвого досвіду, досвіду отримання знань та взаємодії з об'єктом професійної діяльності, досвід участі в процесі отримання знань і формування вмінь на заняттях, побудованих із застосуванням мультимедійних технологій, рівень цифрової грамотності тощо).

Застосування мультимедійних технологій у процесі викладання освітнього компонента «Педагогіка дошкільна» сприяло ефективному формуванню професійної компетентності майбутніх вихователів, засвоєнню психолого-педагогічних і методичних знань, необхідних для здійснення всебічного виховання дітей дошкільного віку, адже вони полегшували сприймання інформації, сприяли її систематизації та допомагали зрозуміти логіку розкриття теми.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, використання мультимедійних технологій у процесі викладання навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна» робить навчання майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти більш ефективним, вчить знаходити цікаву і потрібну інформацію з актуальних проблем дошкільної освіти, працювати з джерелами інтернету, розвиває пізнавальні процеси. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Перспективними напрямками подальших наукових розвідок є вивчення проблеми використання технологій проблемного навчання в процесі викладання дисципліни «Педагогіка дошкільна».

Список використаної літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukrayini> (дата звернення: 19.10.2022).
2. Дрофа Т. П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх вихователів до художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3828/1/T_Drofa_konf_PI.pdf (дата звернення: 19.10.2022).
3. Дубасенюк О. А. Інноваційні навчальні технології – основа модернізації університетської освіти. *Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін*. Житомир, 2004. С. 3–14.
4. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень; Акад. пед. наук України. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Загородня Л. П., Барсуковська Г. П. Підготовка майбутніх вихователів до фізичного виховання дошкільників у процесі вивчення педагогіки дошкільної. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. Глухів, 2022. Вип. 49. Ч. 2. С. 10–19.
6. Загородня Л. П., Рожнова В. М. Розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів під час вивчення педагогіки загальної засобами педагогічних технологій. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*. Черкаси, 2019. Вип. 4. С. 186–191.
7. Зданевич Л. Використання освітніх інтернет-ресурсів у процесі підготовки майбутніх вихователів до роботи з дошкільниками. URL: <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/196839> (дата звернення: 19.10.2022).
8. Імбер В. Упровадження мультимедійних технологій у підготовку майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=pednauk_2015_5_32 (дата звернення: 19.10.2022).
9. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. О. І. Пушкаря. Київ, 2002. 704 с.
10. Освітні програми Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка спеціальності 012 «Дошкільна освіта». URL: <http://do.gnpu.edu.ua/index.php/navchalnyi-protses/osvitni-prohramy> (дата звернення: 19.10.2022).
11. Педагогіка: підручник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ, 1986. 544 с.
12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf> (дата звернення: 19.10.2022).
13. Шевчук І. П. Сучасний простір медіакультури: традиційні та інноваційні засоби впливу. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія: Філософські науки*. Луцьк, 2012. № 15. С. 67–72.

FEATURES OF PRESCHOOL PEDAGOGY TEACHING TO FUTURE TEACHERS USING MULTIMEDIA TOOLS

Atorina Viktoriia

Doctor of Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Preschool Pedagogy and Psychology
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Barsukovska Halyna

Senior Lecturer at the Department of Preschool Pedagogy and Psychology
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Introduction. Nowadays one of the urgent issues in preschool education is the training of a competent preschool teacher. Studying the educational discipline «Preschool Pedagogy» plays an important role in this process. It is combined with other professional disciplines, aimed at developing the professional competence of future preschool teachers in professional training at a higher educational institution.

Purpose. The article aims to present the content and teaching methodology of the normative discipline «Preschool Pedagogy» using multimedia learning technologies in professional training of future bachelors of preschool education.

Methods. Analysis and generalization of scientific literature, comparison, synthesis, systematization, and generalization of information were used.

Results. The results of the scientific study can be used at a higher educational institution to further improve the professional training of future preschool teachers. The main provisions and theoretical conclusions are aimed at the fact that the normative educational discipline «Preschool Pedagogy» plays an important role in developing the professional competence of future teachers of preschool educational institutions. It is aimed at building students' competencies and program learning outcomes, which ensure commitment to preschool children's comprehensive and harmonious personality development.

Originality. Teaching the discipline «Preschool Pedagogy» using multimedia learning technologies reveals significant potential in implementing tasks, which are aimed at building the professional competence of future preschool teachers in professional training at a higher educational institution.

Conclusion. *Using multimedia technologies in teaching the educational discipline «Preschool Pedagogy» makes the training of future preschool teachers more effective, teaches them to find the interesting and necessary information on current issues of preschool education, works with Internet sources, and develops cognitive processes.*

Key words: *Multimedia Tools, Teaching of The Educational Discipline «Preschool Pedagogy», Future Bachelor of Preschool Education, Independent Students' Work, Professional Competence of Future Preschool Teachers.*

References

1. Bazovy component doshkilnoyi osvity. [Basic component of preschool education]. (n.d.). *mon.gov.ua*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini> [in Ukrainian].
2. Drofa, T. P. (2019). *Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u pidhotovtsi maibutnikh vykhovateliv do khudozhno-estetychnoho rozvytku ditei doshkilnogo viku [Using information and communication technologies in training future educators to the artistic and aesthetic development of preschool children]*. *elibrary.kubg.edu.ua*. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3828/1/T_Drofa_konf_PI.pdf [in Ukrainian].
3. Dubaseniuk, O. A. (2004). Innovatsiini navchalni tekhnolohii – osnova modernizatsii universytetskoï osvity [Innovative educational technologies as a basis of university education modernization]. *Osvitni innovatsiini tekhnolohii u protsesi vykladannia navchalnykh dystsyplin – Educational innovative technologies in the process of teaching disciplines* (pp. 3-14). Zhytomyr. [in Ukrainian].
4. Kremen, V. H. (Eds.). (2008). *Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of Education]*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
5. Zahorodnia, L. P., & Barsukovska, H. P. (2022). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do fizychnoho vykhovannia doshkilnykiv u protsesi vyvchennia pedahohiky doshkilnoi [Future preschool teachers' training for physical education of preschool children in studying preschool pedagogy]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu – Bulletin of Hlukhiv National Pedagogical University*, 49(2), 10-19. [in Ukrainian].
6. Zahorodnia, L. P., & Rozhnova, V. M. (2019). Rozvytok estetychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv pid chas vyvchennia pedahohiky zahalnoi zasobamy pedahohichnykh tekhnolohii [Developing future preschool teachers' aesthetic competence in studying general pedagogy using pedagogical technologies]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu – Bulletin of Cherkasy University*, 4, 186-191. [in Ukrainian].
7. Zdanevych, L. (n.d.). Vykorystannia osvitnykh internet-resursiv u protsesi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv do roboty z doshkilnykamy [Using educational Internet resources in training future educators to work with preschoolers]. *znp.udpu.edu.ua*. URL: <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/196839> [in Ukrainian].
8. Pushkaria, O. I. (Ed.). (2002). *Informatyka: Kompiuterna tekhnika. Kompiuterni tekhnolohii [Informatics: Computer technology. Computer technology]*. Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
9. Imber, V. (2019). *Uprovadhennia multymediinykh tekhnolohii u pidhotovku maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv [Implementing multimedia technologies in the training of future teachers at preschool educational institutions]*. *www.irbis-nbuv.gov.ua*. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=pednauk_2015_5_32 [in Ukrainian].
10. Osvitni prohramy Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka spetsialnosti 012 «Doshkilna osvita» [Educational programs of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, specialty 012 «Preschool education»]. (2022). *do.gnpu.edu.ua*. URL: <http://do.gnpu.edu.ua/index.php/navchalnyi-protse/osvitni-prohramy> [in Ukrainian].
11. Yarmachenko, M. D. (Ed.). (1986). *Pedahohika [Pedagogy]*. Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
12. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 012 «Doshkilna osvita» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. [Standard of higher education in specialty 012 «Preschool education» for the first (bachelor's) level of higher education]. (2019). *mon.gov.ua*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf> [in Ukrainian].
13. Shevchuk, I. P. (2012). Suchasnyi prostir media – kultury: tradytsiini ta innovatsiini zasoby vplyvu [Modern media space – culture: traditional and innovative means of influencing]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu im. Lesi Ukrainky – Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Volyn National University*, 15, 67-72. [in Ukrainian].

Отримано редакцією 6.12.2022 р.